

Verplichte melding particulieren Versterkt strategische positie SCG

Alhoewel de overheid niet alléén verantwoordelijk is voor de bodemsanering, zijn het tot nog toe uitsluitend gemeenten en provincies die verplicht zijn daarbij het Service Centrum Grondreiniging (SCG) in te schakelen. Maar dat gaat veranderen. Per 1 januari 1995 zijn ook particulieren en bedrijven verplicht verontreinigde grond bij het SCG te melden. Met een explosieve groei van het aantal meldingen wordt in het Utrechtse centrum vooralsnog geen rekening gehouden.

"Ik verwacht wel dat de vijf miljoen ton die wij nu jaarlijks registreren binnen afzienbare tijd verdubbeld zal zijn", zegt SCG-directeur ir. S.H. Brunekreef.

"Want steeds meer particuliere bedrijven zien de meerwaarde van het SCG in".

Interview met SCG-directeur ir. S.H. Brunekreef

Het aan de Europalaan in Utrecht gevestigde centrum vormt één nationaal loket voor het aanmelden, aanbieden en aanbesteden van verontreinigde grond. Gemeenten en provincies zijn sinds 1 januari 1990 verplicht om grond, vrijgekomen bij saneringen in het kader van de Interimwet bodemsanering (IBS), bij het SCG te melden en – indien nodig – daar ook voor reiniging aan te bieden. Die melding gebeurt op basis van een deskundig onderzoek van de grond, aan de hand van een standaardformulier. Het SCG is op haar beurt verplicht aangeboden grond te accepteren en bij reinigingsbedrijven aan te besteden. De meerwaarde van het SCG zit dan ook vooral in die strategische positie.

De in mei dit jaar van kracht geworden saneringsregeling van de Wet Bodembescherming (Wbb) legt de verantwoordelijkheid voor de bodemsanering bij de veroorzaker van de verontreiniging en de eigenaar en gebruiker van de grond neer. Nu zij na de jaarwisseling ook wettelijk verplicht zijn het voornemen tot sanering bij de provincie te melden, zijn kostenbeheersing en juridische duidelijkheid met betrekking tot sanering nog belangrijker

geworden. Als het voornemen bestaat om verontreinigde grond af te graven, moet een advies bij het SCG worden gevraagd over de reinigbaarheid van de grond.

"De melder krijgt van ons een indicatieve offerte, waarin staat welk bedrijf de grond kan reinigen, op welke manier en tegen welke kosten. Hij kan zo alle afwegingen maken om op een voor hem zo gunstig mogelijke manier aan de verplichtingen te voldoen die hem bij wet zijn opgelegd", meent Brunekreef. Particulieren en bedrijven hebben binnenkort een meldingsplicht aan het SCG, maar geen aanbiedingsplicht. Als het SCG op basis van de melding beoordeelt dat de grond gereinigd kan worden, mag de melder dat ook buiten het SCG om regelen. Het centrum heeft echter te allen tijde een acceptatieplicht in geval de melder de reiniging tegen de opgegeven kosten door het SCG wil laten verrichten.

"Wij hebben de know how om te beoordelen of grond reinigbaar is of niet. Voor de saneerders zijn wij de enige gesprekspartner, zodat er geen geschillen kunnen ontstaan over bijvoorbeeld tarieven en bestekcondities. Daar staan wij voor en geven we garantie voor af. Daarnaast is er mede door onze activiteiten steeds meer grond losgekomen in de markt. De bestaande reinigingscapaciteit wordt daardoor beter benut. Kortom, er wordt steeds meer grond op een verantwoorde manier gereinigd, terwijl de tarieven daarvoor gedaald zijn van gemiddeld meer dan tweehonderd gulden per ton in 1989 tot zo'n honderdtwintig gulden per ton nu", schetst Brunekreef het resultaat van de coördinerende rol die het SCG bij het ex situ reinigen van grond speelt.

Versnipperde aanpak

Het SCG werd op 1 september 1989 opgericht door het ministerie van VROM, het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Gelijkijdig is het TOP Grond Beheer (TGB) opgericht; het Centrum Hergebruik Grond (CHG) is in januari 1994 tot stand gekomen. Het SCG, het TGB en het CHG zijn als werkmatschappijen ondergebracht bij de Stichting Be-

heer en Toezicht SCG, waarin de ministeries van VROM en Verkeer en Waterstaat, het IPO, de VNG en de Unie van Waterschappen participeren.

De directe aanleiding voor de oprichting van het SCG was de versnipperde aanpak van de bodemsanering. "Bodemverontreiniging was begin jaren tachtig een nieuw fenomeen in Nederland, waardoor sanering moeizaam op gang kwam; in de ene provincie sneller dan in de andere. Nadat de grote gemeenten de spits hadden afgebeten, gingen langzamerhand steeds meer provincies daadwerkelijk over tot sanering van verontreinigde locaties. Tijdelijke opslagplaatsen (TOP's) voor vuile grond werden slechts in een paar provincies gerealiseerd", vertelt Brunekreef.

Reinigingstechnieken waren er wel, maar regelmatig werd de verkeerde gekozen of was de uitvoering onvoldoende. Daardoor werd de sanering èn duur èn niet goed uitgevoerd, zodat gereinigde grond later toch weer gestort moest worden. "Er was nog onvoldoende kennis van sanering, dus men kwam de problemen al werkend tegen. Saneerders droegen praktijkoplossingen aan, veelal afgemeten op die ene klus", licht Brunekreef toe. "Eigenlijk wist niemand precies waar het over ging. Maar duidelijk was dat de problemen beter door één organisatie aangepakt konden worden. We zijn toen begonnen met het analyseren van de problemen en van de sterke punten van de diverse reinigingsinstallaties die er op dat moment waren. Het SCG heeft structuur aangebracht".

Met de reinigingsbedrijven werden afspraken gemaakt. "In de trant van: Wil je klant bij ons zijn? Dan moet je daar en daar aan voldoen", vertelt Brunekreef. Veel installaties en procedures moesten dan ook aangepast worden. "We hebben ook nadrukkelijk de opdracht gekregen de ontwikkelingen in technologieën voor grondreiniging optimaal te benutten. Dat houden we bij. De gegevens over bestaande en nieuwe ontwikkelingen hebben wij vastge-

legd. De conclusies hebben we ter beschikking gesteld van bedrijven. Zo doen we niet alleen aan structurering van grondreiniging, maar ook aan technologie-ontwikkeling. En de rendementen gaan nog steeds omhoog, waaruit wij concluderen dat onze reinigingsverwachting steeds vaker juist blijkt", stelt Brunekreef.

Zorgen

Door de Wbb zal de strategische positie van het SCG verder versterkt worden. "Toch heb ik nog een aantal zorgen over de wetgeving zoals die nu vormgegeven is en de bedoeling die daar achter zit", zegt Brunekreef. "Ondeskundigheid wordt namelijk beloond. Als op basis van onderzoek een slecht rapport gemaakt wordt, waarin staat dat er niets aan de hand is, dan kraait daar geen haan naar. Natuurlijk zijn daar protocollen voor, maar wie zegt mij dat zo'n protocol goed gehanteerd wordt? Welke eisen worden er gesteld aan het bureau dat het grondonderzoek verricht?" Belangrijke vragen waarop ook de SCG-directeur op dit moment geen antwoorden heeft. "Maar je kan bijvoorbeeld denken aan het instellen van kwaliteitsnormen, waaraan bureau's dienen te voldoen".

Ook de registratie van de projecten met verontreinigde grond door overheden is volgens Brunekreef niet waterdicht. "De provincies weten niet altijd wat er allemaal gebeurt op hun grondgebied. De centrale registratie van het grondgebruik in Nederland, die via de provincies loopt is niet sluitend. Alle verontreinigde grond zou bij ons gemeld moeten worden. Nu is dat nog slechts de grond boven de interventiewaarde en de categorie grond die voor hergebruik geschikt is. In het veld heeft men veel moeite met de normen. Door de bomen ziet men het bos niet meer. En aan die normen worden in verschillende situaties weer andere registraties gekoppeld. Daar moet bij de bron eenheid in komen", bepleit Brunekreef.

"Maar het SCG blijft sturen. En als we gaten zien, zorgen we ervoor dat die gedicht kunnen worden".